

Naša moč

Glasilo za slovensko delavstvo.

List
izhaja
vsak
petek.

Štev. 8.

V Ljubljani, dné 1. februarja 1906.

Letnik I.

Po šubu . . .

Ob času kakega štrajka drži gospoška navadno z delodajavci. Brez potrebe se tako izzivljejo s policijo in žandarji prepri, ki se velikrat v krvi končajo. Zelo znan je tudi pripomoček, da ob štrajku policija delavske voditelje, ki jim pravijo podjetniki hujskači, po šubu odžene v njihove domače občine.

Krasen zgled zato imamo s štrajka livarjev na severnem Češkem leta 1894. Dne 3. aprila jih je 12 dobilo tako-le pismo od policije: Dokazano je, da se že dlje časa brez dela in brez namena v J. nahajate. Ker je v teh razmerah Vaše daljnje bivanje tam zavoljo javnega reda in varnosti nedopustno, sem določil, da vas po šubu spravijo v vašo domačo občino. Par dni potem je pa poslal podjetnik po raznih krajih ta-le vabila, da bi dobil novih delavcev: Morda vam ni znano, da je bil v moji livarni koncem februarja štrajk, ki ga je pa gosposka konečno s tem rešila, da je vse štrajkarje po šubu izgnala v domače občine; torej ni nobene ovire, da ne bi prišli novi delavci . . .

Kaj takega se še vedno lahko primeri. Zato pa tukaj podajamo najprej fista določila, po katerih se sme koga izgnati po šubu, in ki jih policija rabi ob štrajkih. Postava v tem oziru je z dne 27. julija 1871 (drž. z. št. 88). Tam pravi: Policijsko se smejo izgnati: a) postopači in

druge osebe, ki nečejo delati, katere javno beračijo; b) osebe, ki nimajo nobenega izkaza in namena, in ne morejo izkazati dohodkov ali kakega dovoljenega posla; . . . d) kaznjenci in prisiljenci, ki so prišli iz ječe, če so nevarni varnosti osebe ali lasti. —

Če koga izženo, navadno niti ne ve, kako naj se pritoži, kam šele, da bi se obrnil na vse stopnje — vlado, ministrstvo in nazadnje na državno sodišče. Zanimivo je, da je državno sodišče pritožbam delavcev že večkrat ugodilo.

Zlasti je ob času štrajka potrebno vedeti te-le razsodbe:

a) Državno sodišče je razsodilo dne 27. oktobra 1891, št. 189, da se ne more reči o delavcu, da je brez namena, če ima zadostna sredstva za življenje, delavsko knjižico ali potni list.

b) Dne 7. julija 1896, št. 137—140 je izreklo, da se ne sme trditi o kakem delavcu, da je brez namena, če je tudi vsled štrajka več tednov brez dela v kakem kraju, kjer je kako posebno opravilo več let zvrševal.

c) Dne 28. aprila 1892, št. 101 se je pa razsodilo, da delavec brez dela pač nima posla, ne velja pa o njem, da bi bil brez namena.

Treba je pač trdnih strokovnih organizacij, ki se potegnejo za tovariša, če ga hočejo po šubu spraviti proč, in se pritožijo v slučaju potrebe prav do državnega sodišča. Eno vrsto šubovcev moramo

posebej omenjati, ker se iz nje natančno izprevidi, kako malo čedni nameni vodijo policijo pri njenih izgonskih odlokih. — Odkar je v veljavi novi domovinski zakon, se vedno večkrat sliši, da izženo kako osebo zaradi vlačugarstva. Kdor misli, da se to zgodi zavoljo tega, da bi se vlačugarstvo preprečilo, se zelo moti. Policija pusti vse vlačuge, ki imajo kaj premoženja pri miru; dalje jih ne nadleguje, če še niso 10 let v mestu. Ko se pa bliža deseto leto h koncu, pa naenkrat čuti policija svojo skrb za javno sramožljivost in hajd na šub z žensko, ki se seveda čudi, kako je naenkrat to napak, kar je bilo tolika časa v policijskih očih prav. Ne ve, da se gre mestu samo zato, da ne dobi v njem domovinske pravice.

Nesreča na Savi.

Zopet grozna nesreča na Savi. V nedeljo ponoči ob pol 12. uri je nas Savčane izbudil grozen pok. Megleni rog je začel grozno tuliti in ljudstvo je drlo iz hiš in grozno kričalo: ogenj. Vse moški in ženske je drlo v tovarno. Ognja na tovarniških strehah še ni bilo videti a odprl se je grozni pogled na Martinovo peč, ki ji je obok vrglo v zrak in je švigal plin na vse strani! V Martinovo peč so nakladali delavci staro železo in med starino je bila z dinamitom ali smodnikom nabasana cev. Kako je prišla v

Ada Negri.

Požar v jami

III.

Vse je končano! — — Jutri pa sto in sto trupel zmečkanih venkaj na dan zneso. To bo jokanja, tožnih in groznih bo srčnih boleznih!

Tisoč bo usten treslo se mrzlično, ude ožgane, ki že razpadajo, bodo iskala, da jih poljubijo usta ljubezni.

V kupe v vozove mrtvece z vlečejo, v temne zavoje črno oblečejo četo mrliško, pa jo pomečejo v skupne gomile;

in nad grobovi pade pozabe noč, roza požene in hiacint cvetoč s trupel mrličev, kakor bi božja moč jih poljubila.

Steblo in klasje krepko iz njih vskali, s sokov človeških mirta zazeleni, tiha cipresa, kvišku ti zakipi v sveži mladosti.

V nji se bo tresla nežna slasti perot, rajal bo rajal svobodni jasni rod v valih veselja, trajen bo vedno god ljudske radosti.

Umrlih sinovi, — četa zavržena, vzrastla za muke, žuljem podvržena, — sold in kos kruha bosta jih spravila spet med rudarje.

Kar zaporedoma pojdejo v črno tmo, v sajaste rove, v jamo se vdinjajo, v ječo nezumno, mračno, podzemeljsko dolbst med rudarje.

V votlem udarcu morda se kramp zglesi, ko ob očetne buti trhlé kosti; mraz jih pretrese, sklonejo k tlom se vsi, spustijo lopate!

Zarod trpinov, vsem si v zasmeh, teptan, kaj ti pomaga? zal si res in močan, veš pa le eno: v suznjosti si prodan, — Smrt ta je zate!

Živio plamen, ki požigaje stre glad tvoj pekoči, cunje ti strgane! Živio plamen! svetu vsaj hip odpre bedne trpine;

vsaj eno uro neplodovito vžge zate sočutje v duše neskušene, vzame bolesti, vzame ti trude vse; mir ti zasine!

Živio plamen! Marsikoga vzbudi, ko pri razkošju srečen, vesel sedi, kliče mu glasno: „Pusti smeh in slasti, vstani iz blata;

glavo razgali; vkloni do tal, do tal svoji kolena! Ali ne boš se bal? Glej, med plameni brat je življenje dal, misli na brata!“

peč, kdo ve! Najbrže je kaka zlobna roka vmes. Pok je bil grozen, stresla se je vsa tovarna in nastala je v tovarni grozna tema. Bliznje delavce pri Martinovki je vrglo proč, drugi so pa popadali na tla. Stergarja Janeza je vrglo 4 metre proč, plin mu je zažgal obleko, revež se bori s smrtjo! Tudi fant pomočnik je močno opečen na glavi, a bo ozdravel. Razpočeno cev je vrglo daleč proč, a v veliko srečo ni bil nihče zadet, dasi je bilo zraven 15 delavcev. Strašen je bil pogled na Stergarja, ki se je zvijal bolečin in klical na pomoč, dokler ni bil odpeljan v bolnišnico. Pretresljiv je bil tudi pogled na njegovo ženo in njegove 4 otroke! Kdo bo zdaj zanje skrbel! Tudi drugi delavci so bili strašni za pogledat, prestrašeni in vsi očrneli! Večjo nesrečo so preprečili, ker so zaprli plin s plehom, da ni vnel strehe. Tudi brizgalne so bile koj na mestu, a bi ne bile pogasile požara, ker so topili železo. Voda v Martinovkah bi bila povzročila še večjo nesrečo. Škodo imajo tovarnarji, a jo bodo kmalu pokrili; kakor so zidarji v 24 urah popravili peč. A kdo povrne škodo opečenim in ženi pa otrokom, ko jim umrje oče! Ali je to pravično! Poškodovanec je zavarovan za letnih 300 kron, žena pa dobi samo polovico te vsote in nekaj malega za otroke! Kako imajo vse zavarovano tovarnarji poslopja in stroje, za delavca je pa tako malo preskrbljenega! Naj že enkrat država kaj stori! Lahko rečemo, velike tovarne rode pokveke in sirote! Pa še nekaj. Vočigled nesreč na Savi naj pomislijo tovarnarji, da starji Bog še živi! V naših tovarnah ne poznamo nedelje! In gorelo je zadnjič v nedeljo in ta nesreča zopet na nedeljo. Jeli čudno, da si že delavci na nedeljo ne upajo več v tovarne.

O grozni nesreči na Savi nam še pišejo od druge strani: Od treh ranjencev pri eksploziji je umrl že Stergar. Rajni revež je bil tako opečen, da je viselo od njega meso in koža! Prav natančno še ni pojasnjeno, kako je nastala nesreča. Trdijo, da se je preveč pregrela peč in novi rosti imajo hudo moč. Odpro se hitro, kakor puhne in to je jako nevarno. Tudi na Javorniku se tresejo varilci pri peči, ki je enega že poškodovalo. O posledicah bomo že še pisali

Med brati in sestrami.

Ljubljanska tobačna tvornica. Naša bolniška blagajna. Čujemo, da bodo ob kratkem zopet volitve v našo bolniško blagajno. Čemu neki, te sitnosti in volitve, ko naši v odbor izvoljeni zastopniki in zastopnice ničesar ne morejo doseči v korist delavstvu. Ako bolniški odbor kaj pametnega predlaga pri naših stoječih soldaških sejah, pa pravijo, s tem pa na Dunaju ne bodo zadovoljni. Pri nas se zgodi le, kar hočejo na Dunaju, kakor bi delavstvo ne prispevalo za bolniško blagajno več, kakor država, naš delodajalec. Te volitve se nam naravnost rečeno neumne zde. Zato pa nikakor ni čudno, da gre sploh med delavstvom glas: Pri prihodnjih volitvah za bolniški odbor oddajmo prazne listke, da tako izrazimo svojo nezadovoljnost s sedanjim načinom uprave po generalnem ravnateljstvu v našem bolniškem odboru.

Gratwein. S tem vam naznanim, da pride te dni 28., 29., čisto gotovo pa do prvega svečana, od tod namreč iz Grat-

weina en delovodja z imenom Schelzig k vam v Vevče.

Kaj pišem I „Werkführer“ v resnici je samo pol človeka. Osebnost: Velikost: mali, jezik: dolg in spičast, posebno sposoben zatoževanja pri direktorji posebno čez delavce, ki neznajo in nečejo kot on „Heil“ klicati in v gostilnah druge časnike berejo kot „Hammer“. Govori nemškutarško in šimfa pri vsaki besedi čez druge narodnosti in hoče znanega Slovenca narediti nemškutarja in ako je mogoče Lutranarja. Tukaj v Gratweinu je ta človek zdaj potem nesrečnem štrajku toliko nesreče čez stare delavce napravil, da jih je zatožil pri direktorji radi ene ali druge stvari akoravno niso nič naredili, bili so odpuščeni, tako da so se ga ljudje že bali kot steklega psa. Izbere si enega in ga nagovarja, naj pristopi k društvu nemško barvanih delavcev! Če pa zadene na enega moža, ki je pravi Slovenec in mu ta odgovori, da on tega ne stori češ, da sam ve, kaj ima storiti, zadostuje; tega začni pri direktorji in delavec bodi si star ali mlad, prost ali z ženo in otroci zleti na cesto. Pride pa tudi zopet nazaj na delo, samo mora prvič pri njemu potem pa pri direktorji prositi, toda če je oženjen in ima fabriško stanovanje mu vzamejo tisto in mu dajo eno slabše delo. Zdaj si oddahuje delavstvo tukaj, ker sliši da, gre naprej. Spravil ga je en srčen mož Slovenec s tem, da je pisal na „centralo“, kako deluje, žalibog tudi on mora iti, toda akoravno oženjen in z otroci vendar se tolaži s tem, da je odrešil druge pred tem lopovom. Oblečen je štajersko in nosi tukaj vedno črno rdeče rumeno mašnico, nemško narodna barva, gre sploh naglo in ima tukaj ime „šnelzug“. Kakor se veselimo mi, da gre in želimo, da bi šel tja, kjer poper raste, da bi ga nikdar več ne bilo nazaj tako smatramo za našo sveto dolžnost vas na prihodu tega hajlovca pripraviti. Torej varujte se ga kot hudič križa!

Trbovlje. Bratovska skladnica. V boleznih, oziroma v potrebi dobimo podporo v Trbovljah tudi iz bratovske skladnice. Opomniti pa moramo, da podpore ne dobe vsi. Da dobiš, moraš biti prvič posiljen, drugič moraš biti rdečkar ne pa ajmohtar, tretjič se moraš tistim „bruderladfotrom“ nekoliko priporočati, oziroma tudi za kak literček dati, ker drugače ne dobiš nič. Da imajo rdečkarji prednost, to je dokazano, kajti prepričanje imamo, da se iz omenjene blagajne mnogo lenuhov podpira, ki sesajo blagajno našega konsumnega skladišča. Dognali smo namreč, da so se rdečkarjem podpore dajale, ki so se od dela oprostili, da so za unionsko podružnico pisarili, svoje naklepe tuhtali in čez poštene delavce udrihali, o boleznih pa ni bilo ne duha ne sluha. Rudarsko ravnateljstvo, kje imaš svoje oči? Mar ni nobene pravice več? Ne, ta je izginila, odkar so rdečkarji prišli v odbor bratovske skladnice. Poprej se je vedno reklo, da odborniki pod klobukom delajo in da so kimovci. Vprašamo torej odbornike, ki jih je ravnateljstvo nalašč za konsumno skladišče postavilo: Ali ste res samo kimovci in samo za račune odobravati in podpisavati? Tisti, ki takim lenuhom podpore delijo, bi tudi račune odobravali, kajti sami najbolj vedo, kakšna je njih vest. V naših pravilih združene bratovske skladnice ne najdemo nobenega paragrafa, ki bi dovoljeval, da se smejo iz imetja konsumnega skladišča po nepotrebem podpore deliti, sploh pa ne takim, ki jih niso potrebni. Zato rečemo, da se bo tem možem odslej bolj na prste gledalo, kakor se jim je doslej.

Rdečkarji med seboj. Pr neki ekskusiji tukajšnje unionske podružnice je zopet grmelo, kajti dva delavca sta očitala (Mrgole in Ratajc), — seveda oba rdečkarja, — Linhartu v obraz, da je ravno tak . . . kakor je bil Mlakar. Sicer nečemo te stvari obširneje opisovati; rečemo le, da v ti stvari zopet nekaj tiči, kar tema dvema rdečkarjema gotovo ni po volji. To vam je bil polom! Omenjena dva junaka sta jo mogla potem pred ženskami z zborovanja popihati. Enemu je že neki za njegovo premoženje šlo; tudi je nekaj takega dobil, kar ga ni prav nič veselilo. Pa ni nič pomagalo, prav ponižno je moral prenesti. Žalibog, ženske ne poznajo špasov. Tudi tisti imenitni Čobal je imel ravno v tej zadevi nekaj opraviti. Čuje se, da je bil urno kakor maček na nekem drevesu pri Dolničarju. To so vam bile fajdige! Zapomni si, ti Čobal, v Trbovljah imamo strašno hude ženske, ki imajo našega Korlčka preveč rade. Varuj se, da ne boš več žalil tega pristnega Ljubljana. Sedaj upamo, da tega Miha ne bo kmalo v naše Trbovlje, kajti ženske ne pozabijo tako hitro svoje jeze. Upamo pa tudi, da ti, naš dragi Miha, ne bodeš pozabil, kedaj si bil pri Dolničarju na jesenu, vemo pa tudi, da si ne želiš več mačje hitrosti.

Iz Tržiča. Večkrat sem bil že namenjen napisati sledeče, toda bal sem se, da se ne bi komu zameril. Ker pa vedno bolj spoznavam, da je „Naša moč“ list, v katerem delavec svojim tovarišem tudi lahko kaj nasvetuje, zato pišem danes, a ne samo svojim tovarišem pri nas, ampak delavcem sploh. Ker smo še daleč od onih časov, ko bo delavec v svojem stanovanju in si naredil prijetno prebivališče po svoji gusti, zato naredimo vsaj nekaj, kar bo mogoče vsaj nekoliko zboljšalo naša stanovanja. Znano je, da je jako nezdravo prebiti v mokrih sobah, katerih je pa v Tržiču in tudi drugod v delavskih stanovanjih mnogo. Težko je vlažnost popolnoma odpraviti, a nekoliko se da pomagati. Iz svoje skušnje vam lahko povem, da sem vlago popolnoma spravil iz stanovanja. S čim neki? Sobo sem vsak dan večkrat odprl in pustil zračiti in počasi se je sušila. V naših stanovanjih se pa navadno jako malo zračiti, ker se mrza bojimo po zimi in mislimo, da bomo zmrznili, če v zimskem času odpremo kako okno. Čim več zraka pride v sobo, tem bolj bo suha in izginjale bodo vedno bolj one mokre pege po zidu, ki mnogokrat pokvariyo vsa hišno opravo. Pri nas bi vam lahko naštel mnogo stanovanj, ki so zaradi vlažnosti že nakopala mnogo boleznih. Delavci skrbimo, da bodo naša stanovanja vedno bolj čedna, ker vrjemite ob, da mnogokrat čedno stanovanje obdrži človeka doma, namestu, da bi šel v gostilno. Lepih stanovanj ne moremo imeli, bolj čedna pa lahko!

Hrastnik. Linhart popravlja. Naš opis shoda podpornikov v Hrastniku je zadel g. Linharta tako, da nam je poslal popravek. Mi smo pisali, kakor so nam poročali naši dopisniki v Hrastniku, ki niso nikaki črnuhi, kakor morebiti sodi Korlček. Čudimo se le, da „Narod“ dozda še ravno v tej zadevi ni priobčil nobenega Linhartovega popravka.

Linhart nam piše:

1. Ni res, da je prišel naš mladi, lepi in domišljavi Korlček na čelu parsto ženam, otrokom in možem na občni zbor „Slov. del. podp. društva v Hrastniku“, hotec razbiti to mlado društvo. Res je pa, da sem prišel šele za

množico na občni zbor in sicer na izrecno povabilo odbornika Feleta.

2. Ni res, da je „ob tej priliki rekel mladi, lepi in domišljavi Korlček kot vodja tukajšnjih soc. demokratov: Sodrugi, ne ozirajte se po domovincih, kateri imajo na jeziku vedno domovino in narodnost, naša domovina je denar, kruh, meso in vino, druge domovine mi soc. demokratje ne poznamo.“ Res je, da te ali slične besede sploh nikdar rabil nisem.

Tako Linhart. Kakor smo dali na razpolago prostor v našem listu Linhartu, tako smo pripravljene priobčiti vsak socialno-demokratski dopis, če bo pameten. Vemo, da pametnega, res delavskega dopisa ne zasledimo v rdečih listih, zato pa damo radi magari tudi anarhistu na razpolago naš list, ako bo, seveda posebno važno za delavstvo!

Tolmač tujk.

Reklamacija. Kdor zahteva kaj, do česar ima pravico, a stvari ni dobil, o tem pravimo, da reklamira ali da je odposlal reklamacijo. Ako kak naročnik „Naše Moči“ ne dobi lista, dasi ga je naročil in plačal, mora reklamirati list. Na navaden list naj napiše, katere številke ni dobil, list naj prepogne in napiše na naslov „Naša Moč“ Ljubljana: Reklamacija. Zapečatiti reklamacije ne sme.

Z lastnimi močmi.

Medvode. Občni zbor. V nedeljo popoldne se je vršil v Preski občni zbor ondotnega delavskega društva. Iz društvenega poročila posnamemo sledeče: V pretečenem letu je priredilo društvo 6 shodov, 2 veselici ter se udeležilo z zastavo 4 slovesnosti. Društvo šteje 310 članov. Med letom so umrli štirje člani. „Naša Moč“ ima 44 naročnikov. Upajo pridobiti še 200. V podporo je dalo društvo bolnim članom v pretečenem letu 1581 K. Na predlog Fran Novinca so bili izvoljeni sledeči gospodje z ozirom na posebne zasluge za društvo častnim članom: g. dr. Ant. Bon. Jeglič knezoškof, Janez Brence, župnik, g. Josip Jarc in gospa Jarc, veleposestnika v Medvodah, ter kumica društvene zastave g. Marija Kos. Pred občnim zborom je govoril Gostinčar o obrtnih sodiščih, potrebi dobre delavske organizacije in o potrebi abstinenčnega gibanja med vsemi stanov. Sprejela se je resolucija za vpejlavo obrtnih sodišč na Kranjskem.

Vevče. Poročilo strokovnega društva za leto 1905. — Občni zbor dne 28. januarja 1906. Odbor je imel 14 sej. Društvo je priredilo pet predavanj in 28-krat posredovalo v korist delavstva, 9. julija so zborovala pri nas delavska društva. Zborovanja se je udeležilo 28 delavskih društev. Popoldne istega se je blagoslovila društvena zastava, pri kateri je bila zastopanih 53 društev s 14 zastavami. — V pretečenem letu je umrlo 5 udov. Izobčili smo 3 ude, ker so škodovali društvu na ugledu: V prvem oddelku je bilo 571 članov, v drugem pa 202 ude. Pristopilo jih je v pretečenem letu 216. Vplačalo se je v prvem oddelku 3698—K, v drugem oddelku 1408—K, skupaj 5106—K. Dohodki I. oddelka: vpisnina rednih članov 41—K, udnina rednih članov 221·88 K, udnina podpor- nih članov 10—K, prostovoljni darovi

—75 K, prenos iz leta 1904 5·86 K, iz hranilnice 114—K, iz posojila 6·43 K, za slovenske trakove 59·30 K, skupaj 459·22 K. — Stroški: poština 17·45 K, udnina državnih zvezi 48—K, pravila in razne tiskovine 60·05 K, v hranilnici 85—K, potnina 42·20 K, svečava 4·40 K, slovenski trakovi 51·30 K, pisarniške potrebščine 5·45 K, vrnjeno posojilo 6·43 K, podpora pri delu zadržanim 41—K, delež za „Našo moč“ 50—K, skupaj 411·28 K. Dohodki: 459·22 K, stroški: 411·28 K. Gotovine v blagajne 31. decembra 1905 47·94 K. Društvo ima torej 135 K k dobrem. Dohodki II. oddelka: prenos iz leta 1904 79·08 K, udnina rednih članov za 1408 mesecev 619·52 K, prostovoljni darovi 24·57 K, posojila 11·95 K, skupaj 735·12 K. Stroški: podpora 65 bolnikom za 1451 dni 631·09 K, 2 pogreba po 10 K 20—K, 4 sv. maše za umrle 8—K, vrnjeno posojilo 11·95 kron, hranilnica 55—K, skupaj 726·04 K. V hranilnici je 562·12 K I. oddelek, 551—K II. oddelek, skupaj 1113·12 K, v blagajni 57·02 K. Skupno društveno premoženje 1170·14 K. Le vrlo naprej! V odbor so bili izvoljeni: Jeriha Anton, predsednik; Primar Anton, namestnik; Lajovic Anton, tajnik; Klemenc Peter, namestnik; Pokovec Vincenc, blagajnik; Ocverk Alojzija, namestnica; Rant Andrej, knjižničar.

Krvoses kapitalizem.

Sava. Posledica tovarniškega požara. Po zadnjem požaru še ni vse tako v redu, kakor bi moralo biti. Delavci še ne delajo vsi, ker ni bilo komisij, ki so jih napovedovali. Mnogi delavci pa tudi zapuščajo naš kraj, ker ni nič dobrega tukaj pri nas, dasi nekateri mislijo, da je. O razmerah pri nas bomo že še pisali! A zdaj hočemo še nekoliko izpregovoriti o onem nesrečnem požaru, ki je povzročil mnogim delavcem večjo bedo, v kakršni so bili prej. Ljudje so bili ob požaru raznih mislij. Nekateri so bili celo tako neumni, da so se smejali češ: saj bogatincu gori. Ne zamerimo jim, ker vemo, da nimajo v glavi vseh koleščkov. Bili so celo taki, ki se štejejo za gšajt, pa so se norčevali. Ubožci! Vedeli niso, da je s požarom pogorel tudi prejšnji delavcev zaslužek. Če je pa ostal delavcu zaslužek tak kot prej, je na slabšem. Kupiti si mora, ker dela zdaj na mrazu, toplejšo obleko, kot prej, ker na mraz niso navajani. Ko je hodil ob požaru vaš pisatelj teh vrstic okolu ognja tako, da se mu je unela obleka in je obvaroval popolnega pogina sam celo sloopje, ker so gasili na nasprotni strani, je naletel na gručo ljudi, ki so rekli: Zdaj gorijo grehi storjeni v teh oddelkih, ki so jih storili preveliki delavski prijatelji Pogačarji, Rihterji in drugi delavski dobrotniki. Pisatelj teh vrstic pa pravi: Grehi in veliki so se res godili in so zgoreli priče nemo zidovje raznih hudobij. A dotičniki naj se spokore in naj postanejo boljši v novih prostorih v korist tovarni in delavcem, naj ne skrbe le za lastno korist!

Strokovno društvo delavstva kranjske industrijske družbe s sedežem na Savi prosi za podpore delavkam, ki so vsled groznega požara zdaj brez zaslužka. Milodare sprejema, izkaže in jih izroči na svoje mesto uredništvo „Naše Moči“!

Poštam na Jesenicah in Javorniku priporočamo, naj redno dostavljajo našim

naročnikom „Našo Moč“. Mislimo, da bo za zdaj zadostoval ta opomin, sicer zapopotamo tako, da prizadetim ne bo všeč!

Idrija. Zapostavljene rudarje v. Med tukajšnjim delavstvom je mnogo opravičene nevolje radi povišanja istega v višje plačilne razrede. Kajti naš slavni erar menda res ne more ljudstva bolj dražiti kakor ga s tem, da nekatere delavce, ki imajo mnogo več službenih let kakor drugi, tem poslednim zapostavlja. Res je sicer, da nekateri starejši delavci niso zmožni iste napore prenašati, kakor njihovi mlajši tovariši. Toda mi bi vprašali gospodo, ki o tem odločuje: Kje pa so tisti starejši delavci pustili svoje moči? Ali ne ravno v službi erarja? Niso li že v odbiralnici kot nedorasli dečki vsled neznosnega prahu in mnogokrat nepri- merne dela slabeli in v razvoju zaostali? In to za sramotno nizko plačo! Pogledjmo njih nadaljno službovanje v rudniku in žgalnici, ko so bili sedaj v mokroti, sedaj na silnem prepihu, pa zopet v vročih rovih in brezračnih prostorih, kjer jim je komaj hotela luč goret; in to zopet za plačo, katere bi se moral vsak delodajalec sramovati! Jih ni mar ravno to pripravilo ob največji del njihovih moči? In za to naj se sedaj še pokore s tem, da se jih sedaj, ko imajo v pokoj stopiti, zapostavlja, in se jim na ta način pokojnina krči! Pravica, kje si? Zlasti sedaj, ko vlada pri nas silna draginja, je to početje našega ravnateljstva nezaslišano. Da, delavec, sedaj, ko si izžet kakor citrona, ko te več ne morejo rabiti, pa pojdi, in živi, če moreš; če pa ne moreš, prosta ti pot k Sv. križu, tam se lahko odpočiješ, imaš po ceni stanovanje, in tudi grobar ti da nekaj let popolen mir . . .

Soc. demokratje pa povišanje rudarjev. V nedeljo 21. t. m. je sklicalo tukajšnje soc. dem. društvo javen shod, na katerem se je razpravljalo o letošnjem povišanju eraričnih delavcev v višje plačilne razrede. Povišanih je sicer nekaj delavcev, toda jako malo. Pa tudi pri teh se vidi, da se ravnateljstvo pri povišanju istih ni oziralo na glavno stvar, namreč službeno dobo, pač pa na vse kaj družega. Znano je, da so delavci po svoji deputaciji izročili gospodu poljedelskemu ministru mudečemu se pričetkom meseca novembra pret. l. v Idriji spomenico, v kateri so mu pojasnili svoj bedni položaj proseč ga pomoči. Gospod minister se je kazal delavstvu jako naklonjen, in je isto pričakovalo, da vsaj ta korak ne bo brez uspeha. Sedaj se pa čuje od ravnateljstva odgovor: Ker ste gospoda ministra samega prosili, se je vsa stvar zavlekla; zato vam ne moremo pomagati, torej — počakajte! Sodrugi Kristan, vodja tukajšnjih soc. demokratov vprašuje na shodu zbrano delavstvo: Kaj pa sedaj? Kaj boste naredili? Povejte, kaj mislite! — Ker ne odgovorite, torej vam jaz to-le svetujem: Pooblastite predsedstvo današnjega shoda, naj isto pismeno vpraša pri ministerstvu, kaj hoče ukreniti z ozirom na blagohotna zagotovila gospoda ministra nasproti delavstvu. (Sprejeto.) Več sedaj ne morete skleniti. Ali naj strajkate? Kako pa? Je-li kdo na to pripravljen? Ima-li kdo kaj prihranjenega? Koliko vas je organiziranih? Koliko v tukajšnji podružnici unije avstrijskih rudarjev? Da, štrajk je mogoč in uspešen, ako je delavstvo tako organizirano kakor ob zadnjem velikem štrajku premogarjev na Češkem, kamor so prihajali tisočaki denarne podpore od vseh strani, in se je vozilo na vagone živeža v isti namen. Zato pa tudi vam kličem: vstopite v naše društvo! Kedar vas bo 600—800 organiziranih, tedaj bomo drugače govorili. Do

pol milijona tovarišev bo z vami. Seveda vi se morate poprej vredne skazati take pomoči; zato vam še rečem: vpišite se, ker le tu je vaša rešitev.

Ker pa g. Kristan ve, da soc. demokracija mnogim delavcem preveč po česnu diši, zato pa tudi sedaj ni pozabil zatrjevati, da to ni res kaka židovska stranka, češ saj je tudi Moškerc danes teden molčal, ko sem ga pozival, naj pove, koliko židov je v uniji; s tem si je pa tudi sam pritisnil pečat lažnika na čelo. Sicer bi pa bil jaz jako vesel, ako bi bili židje med nami, ker so jako prebrisan narod. Pozabil pa je (kar je samo ob sebi umevno) našteti imena krivonosih zastopnikov „prebrisanega naroda“ med veljaki soc. demokracije. S tem je bil shod končan. Molčal pa Moškerc ni, marveč mu je naravnost v obraz povedal, da so vsi višji socialni demokratje krivonosni čifuti, slov. takozvani soc. demokratični voditelji pa njihovi frajtarji, zlobni sodrugi sami pravijo, da sta izstopila iz katoliške cerkve oba Kristana, da se prikupita judovskim rdečim generalom.

Trbovlje. — Da je pri nas v Trbovljah taka draginja, je naše konsumno skladišče največ samo krivo, kajti vedno nastavlja take cene, da drugi trgovci lahko izhajajo, ne ozira se pa na to, da bi ubogi delavec pri našem skladišču živež ceneje dobil. Dokazov je dovolj, da se različno biago, oziroma živež, pri drugih prodajavcih bolj po ceni kupi kakor v našem konsumnem skladišču in da bi se za tukajšno delavstvo zaradi živeža lahko bolj skrbelo, kakor se sedaj skrbi. Evo dokaza: Tukajšnji prodajavci „na Vodi“ imajo vsak teden enkrat v gostilni g. Dolničarja svojo konferenco, katere se seveda tudi naš vodja konsumnega društva mora udeležiti. Tu se pomenijo, kake cene bodo prihodnji teden na blagu nastavili. Na to se pa nobeden naših mož ne ozira, naj si bodo cene kakoršne hočejo; naš vodja jih potem za nas že sam zna nastaviti. Proda se lahko vse, ker se delavcu zneski tako od zaslužka odtegnejo, torej naše konsumno skladišče ne more nič izgubiti. Omenjati pa moramo tudi, da tisti delavci, ki imajo po 5 in celo po 7 otročičev, ne dobijo toliko denarja ob plačilu, da bi si mogli živež v drugi prodajalni kupovati in tako so zopet navezani na naše skladišče. In ta beda trpi od meseca do meseca, in tako se marsikdo tolaži, češ saj bodejo odstotki razdeljeni, si bo pa takrat nekoliko opomogel, ali zaman, takrat si zopet prav dobro opeharjen. Poročati hočemo o tej stvari bolj natančno. Vsako leto se razdeli prebitok našega konsumnega skladišča nekako na 4inpol%. To je vsako leto nekako enako, ker to ne gre tako natančno. Ta znesek se razdeli med taiste delavce, ki so v našem skladišču jemali, in to ne v gotovem denarju, ampak v blagu. Gotovo bi ta denar več hasnil, ker bi si kje drugje lahko kupili, tako smo pa vedno navezani na naše skladišče in tudi prav fino nafarbani. Kajti v teku enega meseca moramo za dotične odstotke vse na blagu in živežu pojemati, sicer nam propadejo odstotki. In takrat so v našem skladišču tako prebrisani, da samo preležano blago naprej prinašajo in gorje ti, ako takrat kako blago za obleko vzameš; takrat si prav gotovo nafarban. Ako tega preje ne opaziš, ti gotovo pove krojač, ko ti obleko na dom prinese, da boš kmalu zopet drugo potreboval. Ni pa samo to, da dobiš slabo blago, ampak tudi cene so takrat izdatno

višje in tako si naše skladišče za tistih 4inpol%, ki so ti bili spoznani, hitro zopet opomore.

Goričane. V nedeljo zjutraj se je v papirnici na Goričanah ponesrečil delavec Jože Peternel. Snemal je iz kolesa jermen pri tem mu je spodletel drog, katerega je kolo sunilo proti Peternelu, ter ga na prsi zadelo tako močno, da se je opotekel vznak in se pri padcu na glavi tudi močno poškodoval ter izgubil zavest.

Ljudski koncert v veliki dvorani hotela „Uniona“. Na Svečnico ob 5. uri popoldne priredi „Glasbena Matica“ velik ljudski koncert, ob izredno znižanih cenah. Izvaja z zborom, vojaškim orkestrom in solisti oratorij „Visoka pesem“, ki je polna glasbenih lepot. Glasbena Matica vabi posebno delavske sloje, da pridejo uživati krasoto plemenitega glasbenega dela. Vstopnina znaša: Stojišča po 60 vin. sedeži po 1 K.

Krojaškega vajenca

iz poštene rodbine sprejme

Anton Čebulj

krojaški mojster, Jesenice.

POZOR!

Delavstvo in delavski prijatelji! Velika nesreča je zadela vrlo jeseniško delavstvo. Opis nesrečnega požara ste čitali že zadnjič kakor tudi, da izgubi mnogo naših stanovskih tovarišev in tovarišic delo. In to sredi zime! — Kaj to pomenja, ve vsak, pa tudi, kaj je njegova dolžnost, da zdaj stori. Gre se, da podpiramo svoje tovariše in tovarišice na Savi, one, ki so imeli vedno odprte roke in odprto srce, kadar so trpeli njihovi bratje. Naša sveta dolžnost in naša čast zahteva, podpirati naše brate v bedi. Izvrševalni odbor krščansko-socialnega delavstva je naprosil uredništvo in upravništvo „Naše Moči“ da sprejema darila za težko prizadeto savsko delavstvo Načelo, kdor hitro da, dvakrat da, velja tudi tu. Darove izkažemo v „Naši Moči“ in jih pošljemo našemu „Strokovnemu društvu na Savi“, da jih porazdeli med bedne brate in sestre. Delavci in delavke, kakor tudi delavski prijatelji, na delo!

Izvrševalni odbor kršč.-soc. delavstva v Ljubljani.

4 × 0000 + 1 × vendar

a le za ljubljansko predilnico, ki še ni nikdar priredila kake veselice, a zdaj tudi noče zaostati za svojimi posestrimi društvi in zato priredi

„Strokovno društvo tekstilnega delavstva ljubljanske predilnice“

svojo

I. veselico

ki bo

dné 3. svečana 1906. v Gössovi (prej Hafnerjevi pivovarni) Sv. Petra cesta št. 47

in utegne biti ena najbolj prijetnih letošnjih predpustnih prireditev za pošteno in delavstvu prijazno občinstvo in pa osobito za delavstvo samo.

Odbor se je potrudil, da preskrbi vse potrebno v to, da se ne bo pogošalo ničesar, kar se sploh more zahtevati pri enakih veselich. Članice društva nastopijo v narodnih nošah. Tudi pismonoša je dobil stalno službo na veselici s primerno uniformo. Konfeti, razglednice in kotiljoni bodo na razpolago pri blagajni. Tudi za okusna jedila, kakor za dobro kapljico je vse izborno preskrbljeno.

Ker je čisti dobiček namenjen za podporo bolnim članom društva, se za obilen obisk najuljudnejše priporoča slavnemu občinstvu in bratskim delavskim društvom.

Vstopnina 60 vinarjev. Preplačija se z ozirom na blag namen hvaležno sprejemajo.

8 52—8

Kdor hoče res postrežen biti z

dobrim, naravnim belim in črnim vinom,

naj se izvoli obrniti na staro znano in odlikovano trgovino z vinom

Anton Ivanov Pečenko

v Gorici.

Postrežba točna in poštena. Cene zmerne.

Ne prezrite!

Ne prezrite!